VU VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM | VU-NT2 NEDERLANDS ALS TWEEDE TAAL

Spreken in de NT2-les

Studiedag LOWAN-vo
2 november 2026

Even voorstellen

Anne Hammers & Nadine Linger

- docenten bij VU-NT2
- materiaalontwikkelaars
- auteurs DISK, SpreekTaal, LINK, LINK+

© 2026 VU-NT2

Doel van de workshop

- Handvatten voor zinvolle en actieve spreekopdrachten
  - Voorwaarden
  - Organisatie
  - Werkvormen
  - Feedback geven
- Ervaringen uitwisselen en inspiratie opdoen

© 2026 VU-NT2

Ervaringen uitwisselen

Werk in tweetallen.

Denk aan een succesvolle spreekopdracht uit jouw les.

Bespreek samen:

- Wat was de opdracht?
- Waarom werkte dit goed?

© 2026 VU-NT2

Spreekvaardigheidsonderwijs

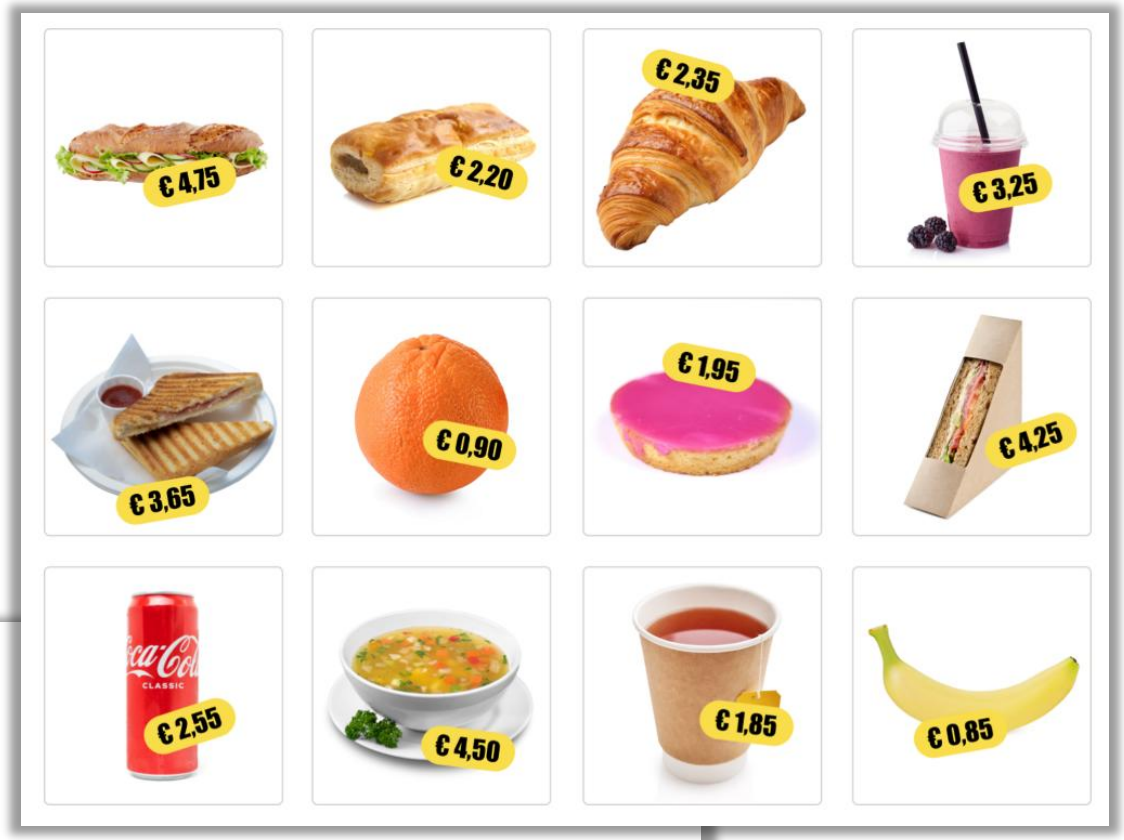
Wat bedoelen we met spreekvaardigheidsonderwijs?

- Doel: spreekvaardigheid verbeteren
- Middel: veel spreken (met opdrachten en feedback)
- Functionele taalhandeling staat centraal. Bijvoorbeeld:
  - *een gesprek bij de dokter voeren*
  - *eten en drinken bestellen*
  - *je excuses aanbieden en een ruzie uitpraten*
- Met communicatieve werkvormen (rollenspel, information gap, interview, discussie, presentatie)

© 2026 VU-NT2

Spreekvaardigheidsonderwijs

rollenspel

A werkt in de kantine.
B wil eten en drinken kopen.
B kiest producten. B gebruikt de foto's.
A zegt de prijs.

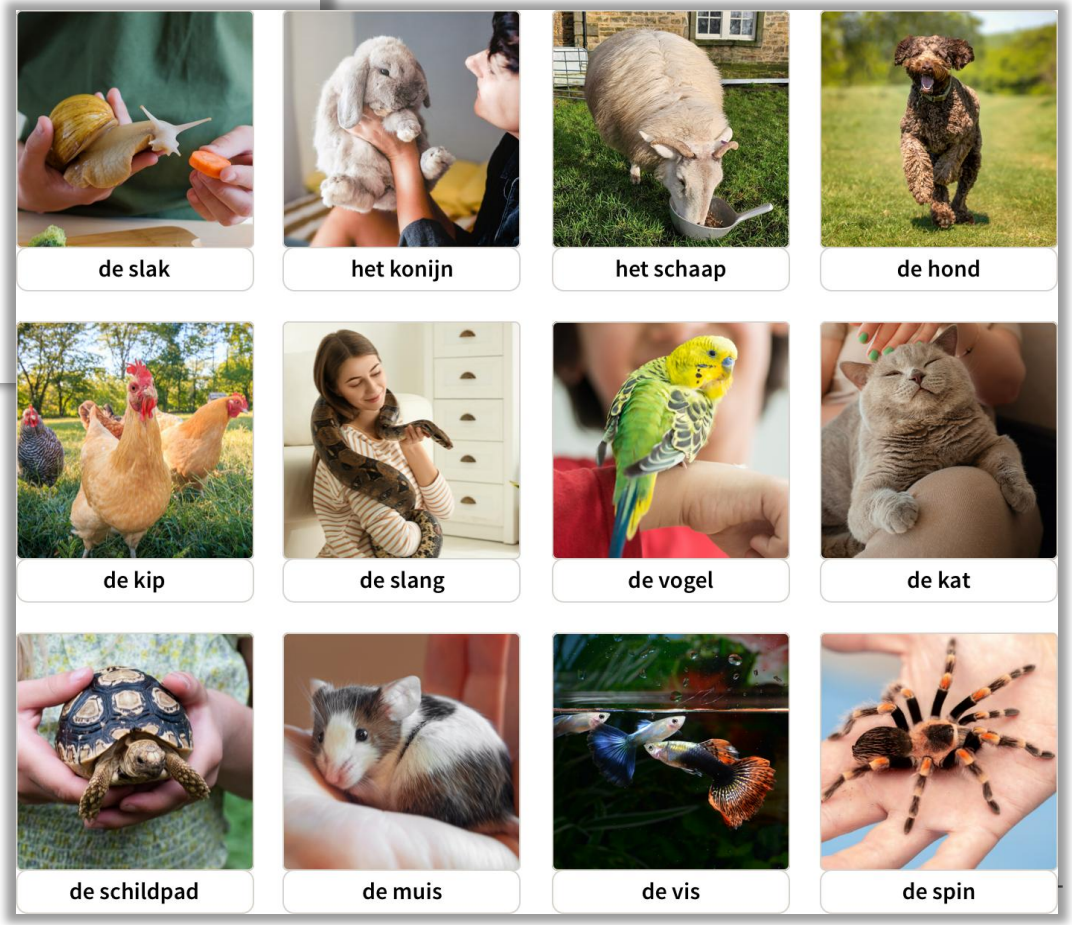
Ben je klaar? Doe de opdracht nog een keer. Wissel van rol. Kies een ander product.

Spreekvaardigheidsonderwijs

2 Praten over dieren

Werk samen. Kijk naar de foto's. Geef allebei antwoord op de vragen.

1 Welk dier op de foto's vind je leuk? Waarom?
2 Welk dier wil je als huisdier hebben? Waarom?
3 Op welk dier lijk je? Waarom?
4 Welke dieren zie je in Nederland veel?

praten over vragen,
eigen beleving

© 2026 VU-NT2

Spreekvaardigheidsonderwijs

9 Discussiëren over een stelling

Werk samen. Kies een stelling. Geef je mening en argumenten.
Antwoord zo: *Ik ben het ermee eens, want … / Ik ben het er niet mee eens, want …*

1 Je moet je altijd aan de regels houden.
2 Een straf helpt om iemands gedrag te veranderen.
3 Jongeren moeten dezelfde straf krijgen als volwassenen.
4 Iedereen verdient een tweede kans.

discussiëren

Werk samen. A stelt de vraag. B kiest een antwoord en legt uit waarom.

Wat wil je liever:

1 leven zonder wasmachine of zonder koelkast? Waarom?
2 leven zonder lampen of zonder muziek? Waarom?
3 leven zonder telefoon of zonder laptop? Waarom?
4 leven zonder internet of zonder warm water? Waarom?
5 leven zonder vaatwasser of zonder magnetron? Waarom?
6 leven zonder tandenborstel of zonder douche? Waarom?

Ben je klaar? Doe de opdracht nog een keer. Wissel van rol.

interviewen

© 2026 VU-NT2

Spreekvaardigheidsonderwijs

8 Een video voor het journaal bedenken

Werk samen. Jullie gaan een video voor het journaal maken.
Bedenk een onderwerp, zoals een gebeurtenis of een probleem in de klas, op school of in de buurt van je school. In de video gaan jullie ook iemand interviewen.

Bedenk een idee. Beantwoord de vragen.

1 Wat is het onderwerp van jullie video?

2 Wat gaan jullie in de video vertellen?

3 Wat gaan jullie in de video laten zien? Waar is dat?

4 Wie gaat de video presenteren?

5 Wie gaan jullie interviewen?

presenteren

9 Een video voor het journaal maken

Werk samen. Maak een video over het nieuws op jullie school.
Gebruik jullie idee van opdracht 8.
Maak een video van minimaal twee minuten en maximaal vier minuten.

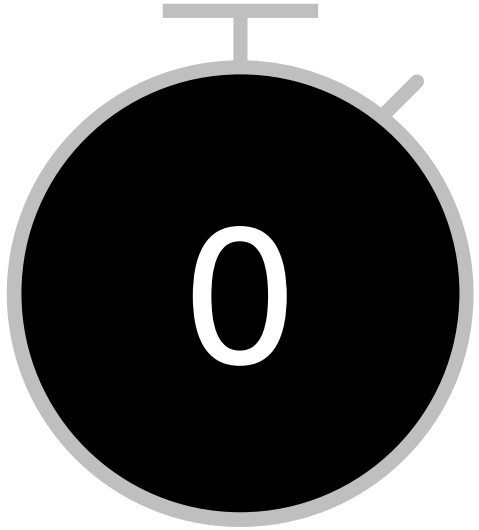
Spreekvaardigheidsonderwijs

Wat is zinvol spreekvaardigheidsonderwijs?

Aan de hand van stellingen bespreken we de voorwaarden.

© 2026 VU-NT2

Stelling 1 – aandacht voor spreken

Werk samen. Bespreek de stelling.

Ben je het ermee eens of oneens? Waarom?

Geef voorbeelden uit je eigen onderwijs.

Stelling 1:

Spreekvaardigheid krijgt op onze school evenveel aandacht als andere vaardigheden (lezen, luisteren, schrijven) en spelling en grammatica.

Tijd: 5 minuten

Stelling 1 – aandacht voor spreken

Waarom is veel oefenen met spreken belangrijk?

- Spreken is een belangrijk doel van taalonderwijs (taal = communicatie)
- Spreken is de motor van tweedetaalverwerving
  - *Output hypothese* (Swain): het produceren van taal dwingt tot een diepere verwerking van de taal

Leerder merkt **kloof** tussen wat die <u>wil</u> en <u>kan</u> zeggen.	Leerder probeert kennis van woorden en grammatica **toe te passen**.	Leerder krijgt **feedback** op output (reactie, vraag, blik, correctie).	Leerder **verwerft** de taal, wordt vloeiender.

Stelling 1 – aandacht voor spreken

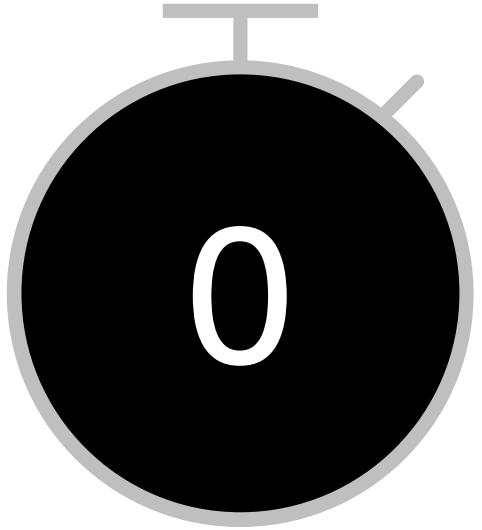
Waarom is veel oefenen met spreken belangrijk?

- Spreken is een belangrijk doel van taalonderwijs (taal = communicatie)
- Spreken is de motor van tweedetaalverwerving
  - *Output hypothese* (Swain): het produceren van taal dwingt tot een diepere verwerking van de taal
- Beter leren spreken betekent veel spreken

Voorwaarde: er is genoeg ruimte voor spreken in het lesprogramma

© 2026 VU-NT2

Stelling 2 – samen spreken

Werk samen. Bespreek de stelling.

Ben je het ermee eens of oneens? Waarom?

Geef voorbeelden uit je eigen onderwijs.

Stelling 2:

Spreekopdrachten in tweetallen of groepjes zijn nuttig en leerzaam.

Tijd: 5 minuten

Stelling 2 – samen spreken

Spreken in tweetallen/groepjes

Voor:

- Veel actieve en communicatieve oefenmogelijkheden
- Meer spreektijd per leerder
- Meer natuurlijke interactie → meer motivatie
- Spreekdrempel is lager → veiliger leerklimaat
- Stimuleert autonomie en verantwoordelijkheid
- Individuele instructie/feedback mogelijk

Tegen:

- Minder controle door docent
- Docent hoort niet alles → minder feedback?
- Beperkte/incorrecte input
- Moeite met zelfstandig werken en samenwerken
- Gebruik van andere taal
- Ander onderwijs gewend

Stelling 2 – samen spreken

Wat heb je nodig voor een goede spreekopdracht in groepjes?

- Duidelijke opdrachten die leerlingen aanspreken en passen bij het taalniveau
- Goede voorbereiding door leerlingen en de docent
- Houvast: duidelijke instructie, voorbeelden
- Positieve sfeer: fouten maken hoort erbij
- Afwisselende, actieve, communicatieve werkvormen

Voorwaarde: leerlingen oefenen samen met spreekvaardigheid

© 2026 VU-NT2

Voorbereiding: ABCD-model

Hoe bereiden leerlingen een spreekopdracht voor?

Volg het ABCD-model:

- A-stap: input door lezen en luisteren
- B-stap: woorden en zinnen inslijpen
- C-stap: gestuurde productie
- D-stap: vrije productie

© 2026 VU-NT2

Voorbereiding: ABCD-model

Bij welke stap hoort deze oefening?

- A-stap: input door lezen en luisteren
- B-stap: woorden en zinnen inslijpen
- C-stap: gestuurde productie
- D-stap: vrije productie

Een afspraak bij de huisarts maken

Werk samen.

A wil een afspraak bij de dokter.

A belt de huisartsenpraktijk.

A bedenkt zelf twee klachten.

B is de assistent.

B stelt vragen over:

- geboortedatum
- klachten
- hoelang

B maakt een afspraak voor A.

B zegt de dag en de tijd.

Ben je klaar? Doe de opdracht nog een keer.

Wissel van rol. Bedenk een andere klacht.

© 2026 VU-NT2

Voorbereiding: ABCD-model

Bij welke stap hoort deze oefening?

- A-stap: input door lezen en luisteren
- B-stap: woorden en zinnen inslijpen
- C-stap: gestuurde productie
- D-stap: vrije productie

Luisteren en naspreken

1 Luister naar de zinnen. Lees mee.
2 Werk samen. Lees de zinnen hardop.

Een afspraak bij de huisarts maken

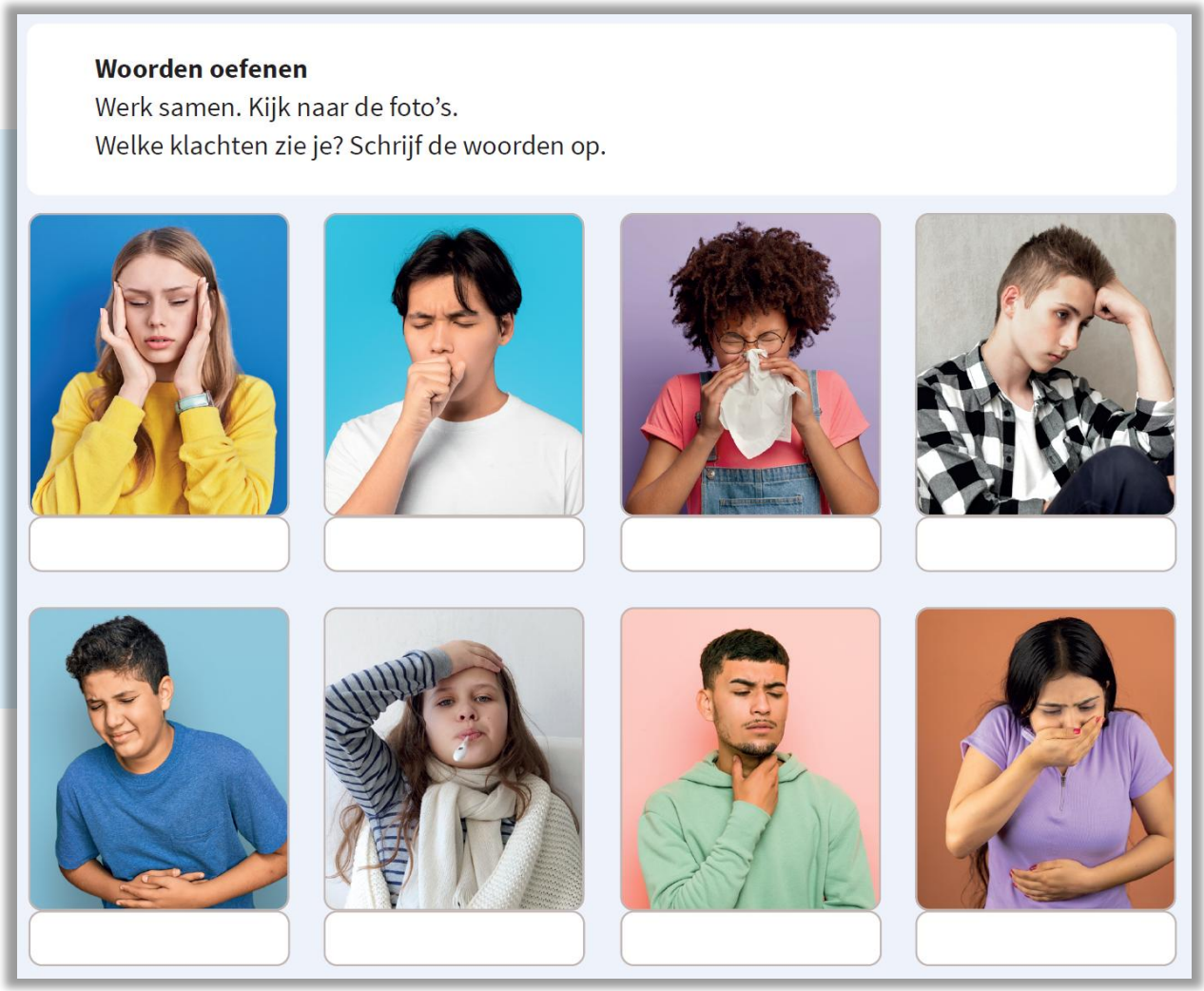
A: Goedemorgen, wat kan ik voor u doen?
B: Hallo, u spreekt met Hayat.
Ik wil graag een afspraak met de huisarts maken.
B: Oké, wat is je geboortedatum?
A: 16 september 2015.
B: Wat is je klacht?
A: Ik ben verkouden en ik heb koorts.
Ik moet ook steeds hoesten en niezen.
Mijn hele lichaam doet pijn.
Ik voel me echt slecht.
B: Ja, veel mensen hebben griep op dit moment.
Meestal gaat het vanzelf over.
Hoelang ben je al ziek?
A: Al bijna een week.
B: Oké, kun je vanmiddag komen, om half drie?
A: Ja, dat is goed.
B: Oké, dan zien we je om half drie.
Beterschap en tot vanmiddag.
A: Bedankt, tot vanmiddag.

© 2026 VU-NT2

Voorbereiding: ABCD-model

Bij welke stap hoort deze oefening?

- A-stap: input door lezen en luisteren
- B-stap: woorden en zinnen inslijpen
- C-stap: gestuurde productie
- D-stap: vrije productie

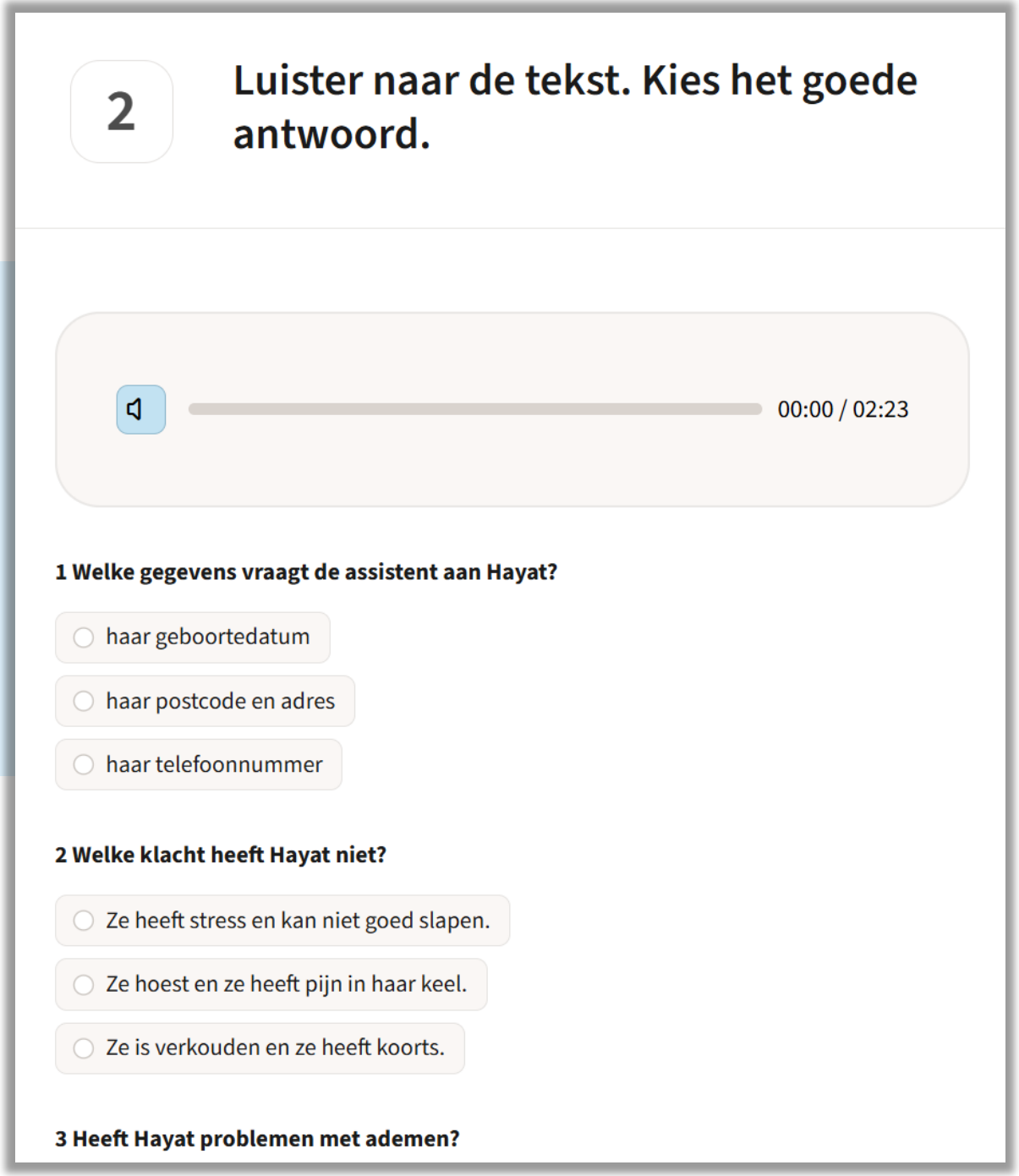

© 2026 VU-NT2

Voorbereiding: ABCD-model

Bij welke stap hoort deze oefening?

- A-stap: input door lezen en luisteren
- B-stap: woorden en zinnen inslijpen
- C-stap: gestuurde productie
- D-stap: vrije productie

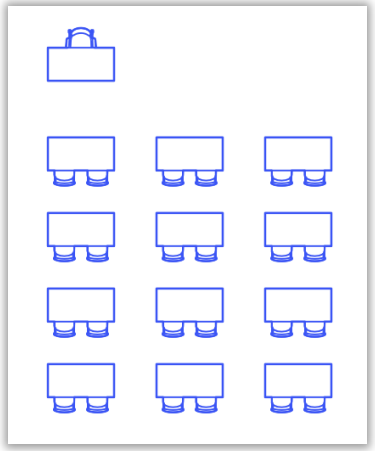

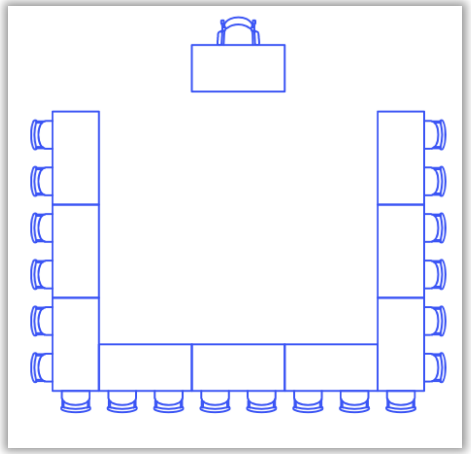
© 2026 VU-NT2

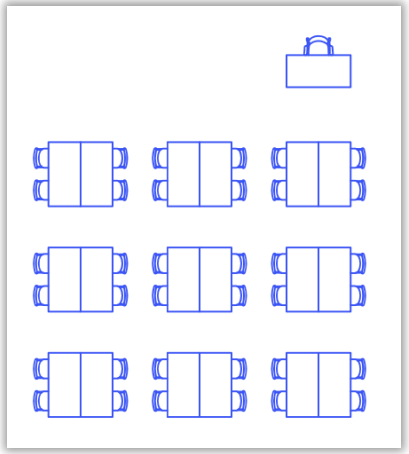
Stelling 2 – samen spreken

Hoe zorg ik voor een actieve en communicatieve werkhouding?

- Opstelling die uitnodigt tot (klassikale) interactie en samenwerken

Stelling 2 – samen spreken

Hoe zorg ik voor een actieve en communicatieve werkhouding?

- Opstelling die uitnodigt tot (klassikale) interactie en samenwerken
- Afwisseling in werkvormen en opdrachten

Stelling 2 – samen spreken

Welke werkvorm kun je gebruiken om de opdracht actiever te maken?

1

Werk samen. Geef allebei antwoord op de vragen.

1 Hoe oud ben je?

2 Wanneer ben je jarig?

3 Wat doe je op je verjaardag?

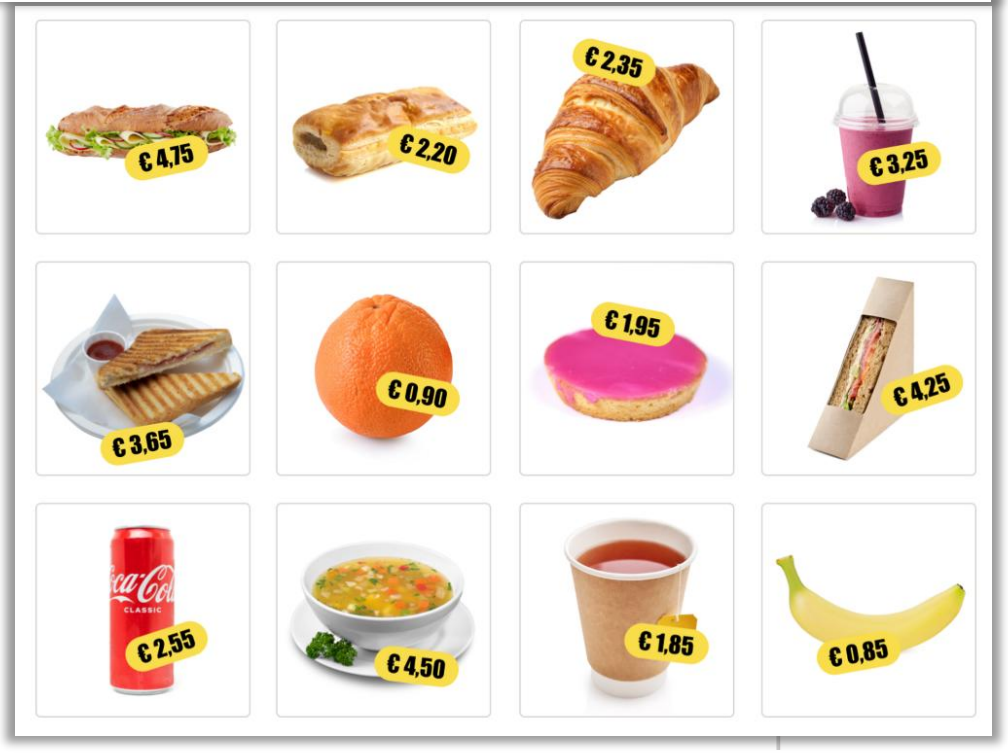
4 Geef je een feestje voor je verjaardag? Wie komen op je feestje?

5 Krijg je cadeaus op je verjaardag? Van wie?

2

A werkt in de kantine.
B wil eten en drinken kopen.
B kiest producten. B gebruikt de foto's.
A zegt de prijs.

Ben je klaar? Doe de opdracht nog een keer. Wissel van rol. Kies een ander product.

3

Werk samen. Kies een stelling. Geef je mening en argumenten.

Antwoord zo: *Ik ben het ermee eens / Ik ben het er niet mee eens, want...*

1 Je moet je altijd aan de regels houden.
2 Een straf helpt om iemands gedrag te veranderen.
3 Jongeren moeten dezelfde straf krijgen als volwassenen.
4 Iedereen verdient een tweede kans.

Stelling 2 – samen spreken

Welke werkvorm kun je gebruiken om de opdracht actiever te maken?

Werk samen. Geef allebei antwoord op de vragen.

1

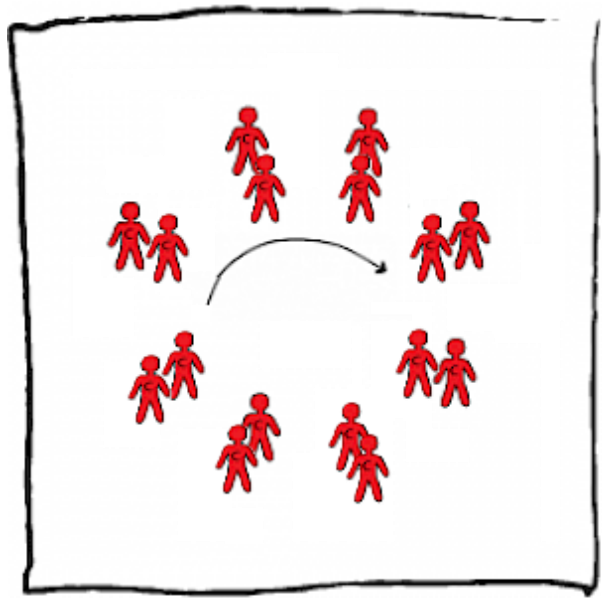
1 Hoe oud ben je?

2 Wanneer ben je jarig?

3 Wat doe je op je verjaardag?

4 Geef je een feestje voor je verjaardag? Wie komen op je feestje?

5 Krijg je cadeaus op je verjaardag? Van wie?

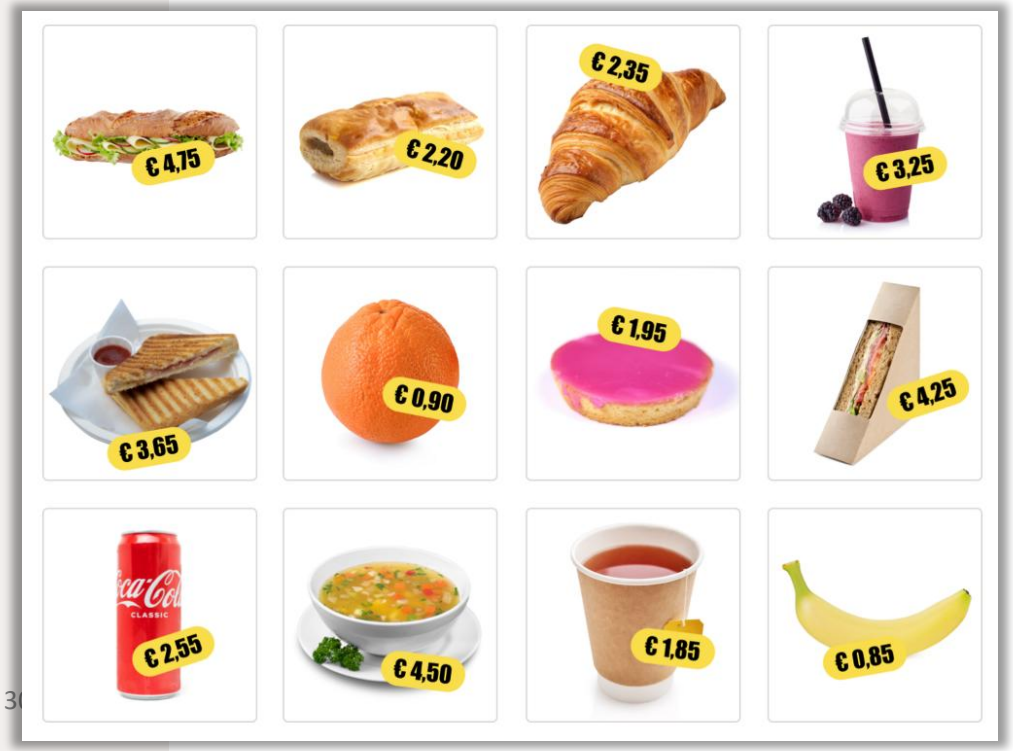
Stelling 2 – samen spreken

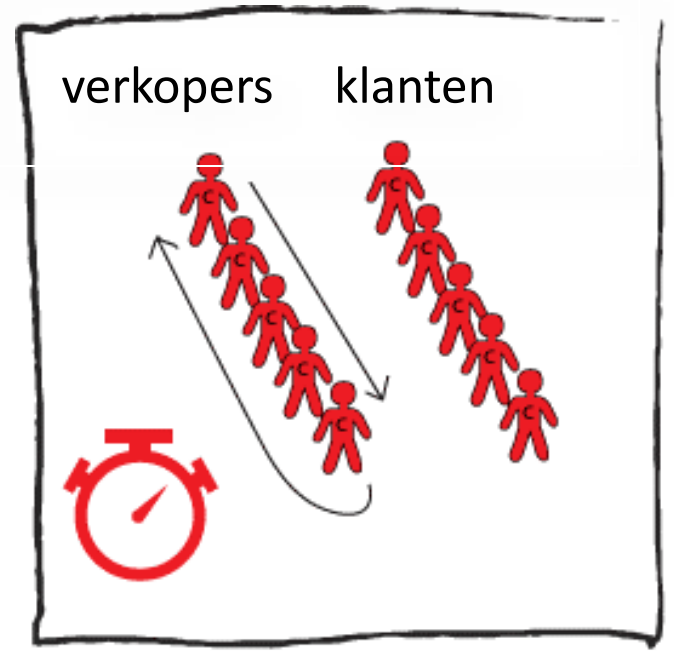
Welke werkvorm kun je gebruiken om de opdracht actiever te maken?

A werkt in de kantine.
B wil eten en drinken kopen.
B kiest producten. B gebruikt de foto's.
A zegt de prijs.

2

Ben je klaar? Doe de opdracht nog een keer. Wissel van rol. Kies een ander product.

VU VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM | VU-NT2 NEDERLANDS ALS TWEEDE TAAL

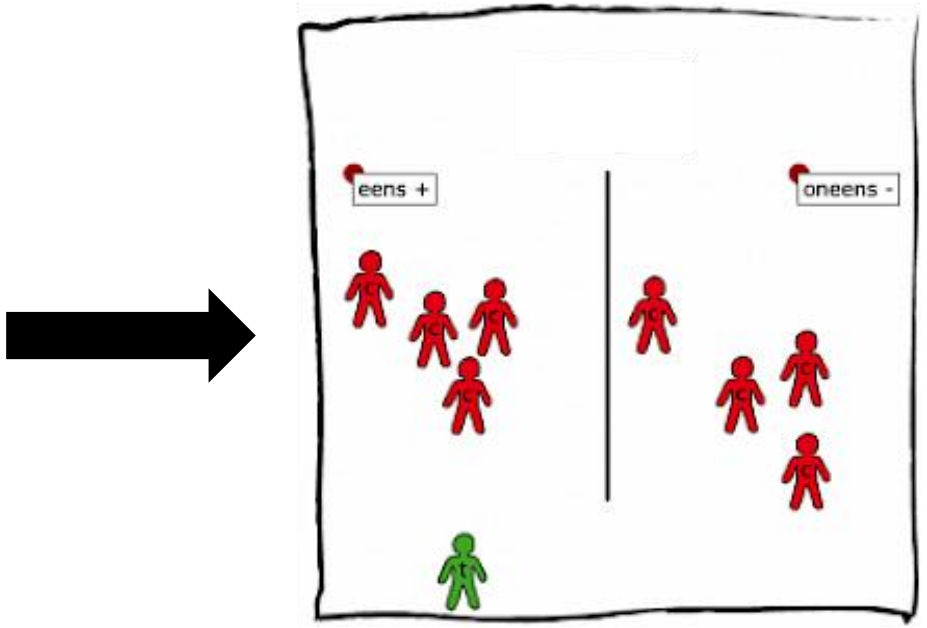
Stelling 2 – samen spreken

Welke werkvorm kun je gebruiken om de opdracht actiever te maken?

Werk samen. Kies een stelling. Geef je mening en argumenten. **3**

Antwoord zo: *Ik ben het ermee eens / Ik ben het er niet mee eens, want...*

1 Je moet je altijd aan de regels houden.
2 Een straf helpt om iemands gedrag te veranderen.
3 Jongeren moeten dezelfde straf krijgen als volwassenen.
4 Iedereen verdient een tweede kans.

Stelling 3 – de rol van de docent

Denk na over de stelling.

Ben je het ermee eens? Ga staan.

Ben je het er niet mee eens? Blijf zitten.

Stelling 3:

Ik weet wat mijn rol als docent is tijdens een spreekopdracht.

© 2026 VU-NT2

Stelling 3 – de rol van de docent

Wat is de rol van de docent tijdens een spreekopdracht?

- De docent heeft een actieve rol:
  - instructie geven
  - rondlopen, bijsturen en luisteren
  - een klassengesprek leiden, zonder zelf te veel aan het woord zijn
  - tempo bepalen en de tijd bewaken
  - feedback geven
- De docent staat boven het materiaal en is goed voorbereid

Voorwaarde: de docent organiseert de spreekopdrachten en is actief betrokken

Stelling 3 – de rol van de docent

Waarop geef je feedback bij spreken?

- Feedback op verstaanbaarheid en uitspraak
- Feedback op de inhoud:
  - communicatieve doel behaald?
  - juiste woorden gebruikt?
  - passend bij de context?
- Feedback op vorm:
  - grammaticaal correct?
  - wat kun je verwachten op dit taalniveau?

Stelling 3 – de rol van de docent

Hoe geef je feedback bij spreken?

Positieve feedback

- Complimenteren
  Goed zo!
- Aanmoedigen
  Ja / vertel verder!
- Bevestigen
  Uhu / ja, dat klopt.
- Vragen om verduidelijking
  Wat bedoel je?

Directe feedback

- Expliciete feedback
  'Je hebt een fout gemaakt, je moet zeggen: …'
- Recasting (impliciet)
  'Hij heeft schoenen gekoopt.'
  'Ah, hij heeft schoenen gekocht.'
- Expansie (impliciet)
  'Hij gaat dokter.'
  'Ah, hij gaat naar de dokter.'

Indirecte feedback

- Herhaling
  'Je hebt nieuwe schoenen gekoopt?'
- Verzoek om verduidelijking
  'Kun je het nog een keer zeggen?'
- Metalinguïstische feedback
  'Ik mis een werkwoord.'
- Juiste vorm uitlokken
  'Je hebt nieuwe schoenen ge…?'
  'Hoe zeg je dat in het Nederlands?'

Stelling 3 – de rol van de docent

Lees de situatie. Waarop geef je feedback? Hoe geef je feedback?

1. Maksim is nieuw in de klas. Hij kan een paar zinnen in het Nederlands zeggen. Hij is erg stil.

2. Nour spreekt ongeveer op niveau A2. Ze is sociaal en ze praat veel en snel. Het is soms moeilijk om haar te volgen.

© 2026 VU-NT2

Samenvatting

Wat zijn voorwaarden voor zinvol spreekvaardigheidsonderwijs?

- Er is genoeg ruimte voor spreken in het lesprogramma.
  - Spreken is de motor van taalverwerving.
- Leerlingen oefenen samen met spreekvaardigheid.
  - Spreken is interactie.
- De docent organiseert de spreekopdrachten en is actief betrokken.
  - Spreken heeft sturing nodig.

Doel van de workshop

- Handvatten voor zinvolle en actieve spreekopdrachten
  - Voorwaarden
  - Organisatie
  - Werkvormen
  - Feedback geven
- Ervaringen uitwisselen en inspiratie opdoen

Je geeft komende week les. Wat kun je toepassen in je les?

© 2026 VU-NT2

Bedankt!

Bedankt voor je deelname aan deze workshop!

Heb je nog vragen, opmerkingen of ideeën? Neem contact met ons op: n.d.linger@vu.nl / a.hammers@vu.nl

© 2026 VU-NT2